

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

9 februari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de contingentering van het aantal artsen	
Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de verhoging van het aantal artsen toegelaten tot het beroep en de gevolgen hiervan voor de toelatingsproef	1
Met redenen omklede motie	4
Interpellatie van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het tekort aan praktijkleraars in het technisch secundair onderwijs	
Interpellatie van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het tekort aan leerkrachten praktijkvakken in het technisch secundair en beroepssecundair onderwijs	
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het dreigende tekort aan technische leraars	4
Met redenen omklede moties	10
Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toegang van een academische bachelor tot het leraarsambt	10
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de rijopleidingen in het secundair onderwijs	13
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toepassing van een schoolreglement op leraren	15
Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de intentieverklaring 'De evolutie van de economische beroepen' en de gevolgen ervan voor de afgestudeerden accountant en belastingconsulent	17
Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de vaststelling van de pensioenrechten voor het personeel van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) behorende tot het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming	19
Vraag om uitleg van de heer Joris Vandenbroucke tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de door de VVS uitgevoerde evaluatie van het participatiedecreet	20

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de contingentering van het aantal artsen

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de verhoging van het aantal artsen toegelaten tot het beroep en de gevolgen hiervan voor de toelatingsproef

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, bij het nalezen van mijn interpellatie maakte ik me de bedenking dat een van de eerste vragen die ik in deze legislatuur in deze commissie heb gesteld, over hetzelfde thema ging. Ik meen een pertinente reden te hebben om dit onderwerp weer aan bod te laten komen. Er staat trouwens ook een belangrijke passus over in het Vlaams regeerakkoord.

Mijnheer de minister, ik weet dat u dit dossier beter dan wie ook kent. Voor degenen bij wie dat niet het geval is, zal ik de situatie kort schetsen. In de jaren negentig stelden we vast dat er in België een zeer uitgebreid medisch korps bestaat. In het Brusselse Gewest is er 1 arts per 200 inwoners, in het Waalse Gewest 1 arts per 300 inwoners en in Vlaanderen 1 arts per 400 inwoners. Op zich zou men kunnen zeggen dat dit goed is voor het gezondheidsbeleid. Toch heeft dat een grote impact op het budget. Er werden steeds meer vragen gesteld over het voorschrijfgedrag, de betaalbaarheid, enzovoort. Dat is ook de reden waarom de federale overheid een beperking heeft ingesteld op het aantal RIZIV-nummers.

Ondertussen gaat het niet meer alleen over de artsen. We hebben in deze commissie ook al meer dan eens gediscussieerd over het probleem van bijvoorbeeld de kinesisten. Dat is echter een ander paar mouwen.

De contingentering werd vastgelegd op 700 kandidaat-geneesheren per jaar die nog mogen afstuderen

in België. Daarbij werden dan nog eens twee verdeelsleutels gehanteerd. Van dit aantal mogen er 60 procent worden ingevuld door Vlaanderen en 40 procent door de Franse Gemeenschap. Binnen deze verdeling moet er daarenboven een verhouding van 43 procent huisartsen en 57 specialisten worden bereikt.

De N-VA-fractie heeft steeds benadrukt, ook tijdens de vorige legislatuur, dat er buiten de lineaire verdeling geen rekening werd gehouden met de beginsituatie, namelijk het aantal artsen bij het begin van de jaren negentig.

Vrij snel werd duidelijk dat Vlaanderen die contingentering niet alleen zou naleven, maar ook iets zou ondernemen om de instroom van het aantal startende studenten in de geneeskunde te beperken. Ik verwijs naar het instellen van een inschrijvingsexamen, waarover in deze commissie zware discussies zijn gevoerd. Franstalig België heeft dat initiatief volgens mij niet genomen. Iedereen moet daarin maar zijn verantwoordelijkheid nemen.

De verdeling van het aantal artsen wordt nu losgelaten, en de lat wordt hoger gelegd. Zo zou de federale ministerraad op 9 juli 2005 hebben besloten om het aantal artsen voor 2011 vast te leggen op 700 en het in 2012 nog eens te verhogen tot 833. Het gaat dus om een verhoging met 133 eenheden. Daarnaast zou er in 2013 nog eens een verhoging worden toegestaan.

Er wordt nog steeds een 60/40-verhouding tussen Vlaanderen en de Franse Gemeenschap gehanteerd. Voor Vlaanderen betekent dit concreet 420 artsen in 2011 en 500 in 2012. Wat de volgende jaren zullen brengen, zal afhangen van de nieuwe beslissingen.

De federale regering zei toen ook dat ze de bedoeling had te garanderen dat elke afgestudeerde arts een plaats zou vinden. Ik vraag me dan wel af of dit strookt met het oorspronkelijke uitgangspunt. Daarin wordt bepaald hoeveel artsen er nodig zijn. Nu zeggen dat elke afgestudeerde arts plaats zal hebben, is daar niet compatibel mee. De Franse Gemeenschap heeft geen ingangsexamens georganiseerd. Een slecht mens zou wel eens kunnen denken dat die aanpassing er is om het teveel aan afgestudeerden op te

vangen. Dat debat moet echter in het federale parlement maar worden gevoerd.

Mijnheer de minister, we willen op de voet volgen wat in de toekomst staat te gebeuren. We willen een goed uitgebouwd medisch zorgaanbod in Vlaanderen garanderen. In hoeverre werd de Vlaamse Regering geïnformeerd of betrokken bij de beslissing om het contingent te verhogen? Heeft de Vlaamse Regering daarvoor ook argumenten ingebracht? Is deze verhoging noodzakelijk, of werd ze getroffen om iedereen aan een baan en een RIZIV-nummer te helpen? Welke criteria werden daarbij gehanteerd? Wordt de scheeftrekking inzake het aantal studenten hiermee rechtgetrokken, of wordt ze geregulariseerd?

In het Vlaams regeerakkoord staat dat we deze problematiek op de voet wensen te volgen. Hoe gebeurt dat en op welke manier wordt er informatie uitgewisseld? Voert de Vlaamse Regering daar zelf onderzoek over uit? Worden bepaalde instanties bevraagd om te weten of de optimale medische zorg in Vlaanderen wordt gegarandeerd? Hebt u de meest recente cijfers van de uitstroom bij de artsenopleiding in de Vlaamse Gemeenschap? Indien ja, kunt u dan de opdeling tussen artsen en specialisten geven?

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ook ik verwijs naar het regeerakkoord, waarin staat dat de Vlaamse Regering de evolutie van het aantal artsen en de toelatingsproef op de voet zal volgen.

Mijnheer de minister, we hebben vernomen dat de planningscommissie voor het Medisch Aanbod unaniem een verhoging van het aantal artsen in Vlaanderen en Wallonië vraagt. Momenteel mogen er jaarlijks 420 Vlaamse artsen in het beroep stappen. In 2013 zouden er 615 worden toegelaten. In het hele land bedraagt dat aantal dan 1025. De redenen voor de verhoging zijn de vervrouwelijking van het beroep, wat meer deeltijds werken impliceert, en de vergrijzing van de bevolking.

De aantrekkelijkheid van het beroep van huisarts vermindert steeds meer. Dit weekend heb ik vernomen dat steeds meer Franstalige huisartsen zich in de Rand rond Brussel vestigen. Dat brengt problemen met zich mee. Dat wijst er ook op dat steeds minder mensen gemotiveerd zijn om het beroep uit te oefenen.

Nochtans is de huisarts van essentieel belang bij de medische verzorging.

In september 2006 zal minister Demotte beslissen of hij ingaat op de aanbevelingen van de planningscommissie. Normaal gezien wordt het advies gevolgd. Aangezien er meer artsen tot het beroep worden toegelaten, kunnen meer studenten aan de studie beginnen. De toelatingsproef, die in 1997 werd ingesteld, zorgt ervoor dat het maximumaantal artsen dat een RIZIV-nummer krijgt, niet wordt overschreden.

Mijnheer de minister, zult u op basis van die substantiële verhoging in 2013 wijzigingen aanbrengen aan de toelatingsproef voor artsen en tandartsen na de humaniora? Dat is vroeger ook al gebeurd. Voorheen moest men 24 op 40 halen en 12 op 20 voor elke proef afzonderlijk. De limiet werd later verlaagd. In 2006 starten de kandidaat-artsen die, normaal gezien, in 2013 afstuderen.

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de interpellatie van de heer Van Dijck en de vraag om uitleg van de heer Matthijs. Een paar maanden geleden zijn de kinesisten op straat gekomen. Ze waren bezorgd over het voorbehouden van RIZIV-nummers. We stellen daar hetzelfde patroon vast. Niet wij, maar de Waalse politici maken dat het een communautair dossier wordt, door enkel naar Waalse belangen te kijken. Ze willen dat daarvoor een federale regeling wordt getroffen, ongeacht de gevolgen voor Vlaanderen.

We kennen het verhaal om na 4 jaar opleiding tot kinesist een toelatingsproef te organiseren om te bepalen wie een RIZIV-nummer krijgt. Daar zit eigenlijk het grote verschil tussen Vlaanderen en Wallonië. Daarom dringen we aan op een defederalisering.

Mijnheer de minister, waarover hebt u reeds gecommuniceerd met de studenten en met de federale ministers, zowel toen over de kine-opleiding als nu over de artsenopleiding? Wat hebt u toen gedaan, en wat doet u nu voor de studenten? Ik herhaal dat we pleiten voor de defederalisering van die aspecten van het onderwijs. Ik maak hier een vergelijking met wat we enkele maanden geleden hebben meegemaakt met de kine-opleiding, maar mijn vraag gaat nu specifiek over de artsenopleiding.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, collega's, de Vlaamse Regering is inderdaad op de hoogte van de beslissing van de federale overheid om het contingent op te trekken. Behalve de beslissing van de federale ministerraad van 9 juli 2005 over een verhoging van het aantal kandidaten voor 2012, is er ook het voorstel van de planningscommissie Medisch Aanbod om voor 2013 het contingent verder op te trekken tot 1025. Rekening houdend met de verdeelsleutel betekent dit dat in 2013 maximaal 615 Vlaamse artsen een RIZIV-nummer toegewezen zouden krijgen.

Ik zeg dit in de voorwaardelijke wijs omdat het maar een voorstel is van de planningscommissie, en geen definitief besluit. Zelfs als deze aanzienlijke verhoging van het contingent definitief zou worden vastgesteld, hoeft dat eigenlijk niet tot wijzigingen in onze toelatingsproef te leiden.

U vroeg of de Vlaamse overheid daar enige inspraak in heeft gehad. Dit is een exclusief federale bevoegdheid, maar de Vlaamse Gemeenschap is door een niet-stemgerechtigd lid vertegenwoordigd in de planningscommissie, die, zoals de naam het aangeeft, op basis van grondige studie de federale overheid adviseert over het in de toekomst noodzakelijke aantal medische beroepsbeoefenaars.

Verder vroeg u of de verhoging noodzakelijk is en of er objectieve criteria voor zijn. Ik ga ervan uit dat de planningscommissie, die unaniem beslist heeft een advies te geven, en de federale overheid wel degelijk rekening houden met objectieve factoren. Er is inderdaad sprake van de evolutie van de arbeidstijd, de demografie en de vergrijzing van de bevolking. Ik ga er dus van uit dat ze hun werk doen en de noden objectief inschatten.

We hebben geruime tijd geleden in Vlaanderen ook inzake onderwijs onze conclusies getrokken door een toelatingsproef te organiseren. Recent heeft de Franse Gemeenschap dan ook maatregelen genomen op het vlak van onderwijs, niet met een toelatingsproef voor de studies, maar met een selectie na het eerste jaar.

Uit het voorgaande mag blijken dat we dit opvolgen. Er zit een vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering zonder stemrecht in de planningscommissie

Medisch Aanbod. Natuurlijk volgt ook de examencommissie van de toelatingsproef voor arts en tandarts de evolutie van de contingentering.

Ik laat u cijfergegevens bezorgen. Als we abstractie maken van het jaar 1997, dat in feite een proefjaar was, dan merkt u dat niet alleen het aantal deelnemers aan de proef maar ook het aantal geslaagden en het aantal inschrijvingen in het eerste jaar van de geneeskunde elk jaar toenemen. Na een periode, tot en met 2002, waarin het aantal eerstejaars vrij dicht bij het cijfer van het contingent aanleunde, wat leidde tot een versoepeling van de slaagvoorwaarden voor de toelatingsproef, kennen we sinds 2003 een grote stijging van het aantal deelnemers aan de toelatingsproef en het aantal inschrijvingen in het eerste jaar.

Op basis van de slaagcijfers in de voorbije jaren kunnen we verwachten dat er ook voor Vlaanderen in 2013 weinig of geen overschot zal zijn, ook niet op het uitgebreide contingent. Als de belangstelling voor de studies geneeskunde verder blijft stijgen, verwacht ik al helemaal niet dat er beroepsplaatsen open zullen blijven en zullen we ons eventueel zelfs moeten beraden over een striktere beperking van de instroom in de opleiding.

In de cijfergegevens kunt u zien dat het aantal ingeschrevenen in 1997 nog hoog lag, daarna is begonnen dalen en vanaf 2002 opnieuw sterk is begonnen stijgen. Het aantal geslaagden in de toelatingsproef lag in 2005 eigenlijk een heel stuk boven de cijfers van 1999, 2000 en 2001. Deze gegevens laten ook zien dat we, ook met de voorstellen van de planningscommissie, niet noodzakelijk een versoepeling moeten doorvoeren. We zullen integendeel misschien nog te veel mensen laten slagen in verhouding tot het versoepelde contingent.

Ik heb ter zake nog geen beslissingen genomen. Een en ander wordt nog verder besproken en geëvalueerd.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik zal deze cijfers met veel aandacht bekijken. Ik begrijp dat de beperking die we zelf stellen door middel van het toelatingsexamen op korte termijn niet tot problemen leidt, maar mag ik uit uw woorden ook begrijpen dat we de evolutie daarvan op voldoende wijze blijven volgen en kun-

nen blijven volgen? Of is het veeleer uw aanvoelen dat de informatie onvoldoende doorstroomt?

Minister Frank Vandenbroucke: Ik denk dat ik het voldoende volg, als dat is wat u bedoelt.

De heer Kris Van Dijk: Ik wist bijvoorbeeld niet dat ook een vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschap in de planningscommissie zit.

Minister Frank Vandenbroucke: We volgen het inderdaad voldoende. De spontane stijging van het aantal geïnteresseerden is geen fenomeen waaruit we moeten besluiten dat we nu met een informatiecampagne moeten beginnen. Het laatste woord is daar echter nog niet over gezegd. Als zich nieuwe evoluties voordoen, dan moeten we ons beleid bijstellen. Op dit ogenblik zie ik daar echter geen reden toe.

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Dit was een duidelijk antwoord, mijnheer de minister. Ik onthoud dat u de zaak op de voet volgt en dat Vlaanderen nog op koers zit.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Marginet werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het tekort aan praktijkleraren in het technisch secundair onderwijs

Interpellatie van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het tekort aan leerkrachten praktijkvakken in het technisch secundair en beroepssecundair onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het dreigende tekort aan technische leraars

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, uit een recente studie van de sociologen Stassen en Verhoeven blijkt dat er een prangend tekort bestaat aan leraren in technische vakken en praktijkvakken. Ook dat is niet echt een nieuw gegeven. Bijna de helft van de scholen met een openstaande vacature heeft niet meer dan één kandidaat. Vanzelfsprekend komen de criteria bij gebrek aan keuze lager te liggen. Ook de bedrijven hebben vaak moeite om technisch geschoolde mensen te vinden. Voornamelijk de zogenaamde 'harde' nijverheidstechnische vakken zijn een probleem.

Enerzijds is er dus het probleem dat weinig jongeren technische studierichtingen volgen; anderzijds zijn er in het algemeen bitter weinig technisch geschoolde leraars en technisch geschoolde arbeidskrachten. Dit kwam tijdens deze regeerperiode al eerder aan bod in een aantal vragen en interpellaties aan u als minister van Onderwijs, maar ook in de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie is dit thema al enkele malen aan bod gekomen.

De kern van mijn interpellatie gaat niet zozeer over het tekort aan leerkrachten zelf, hoewel dat een teken aan de wand is, maar gaat verder. Ik wil het hebben over het ernstige imagoprobleem waarmee het TSO en het BSO nog steeds kampen. Dat probleem wordt al decennialang door de beleidsmakers mee-gesleept. U hebt een aantal initiatieven genomen om de arbeidsmarkt en de opleidingen dichter bijeen te

brengen, bijvoorbeeld met de stages en de inspanningen voor infrastructuur, maar er valt nog een hele weg af te leggen. Er zijn al een aantal initiatieven genomen tijdens de vorige legislatuur, maar dat waren vooral studierondes. Ik denk bijvoorbeeld aan Accent op Talent dat mee door de Koning Boudewijnstichting vorm werd gegeven.

Andere knelpunten zijn al jarenlang dezelfde. Ik denk hier aan de oriëntering van de leerlingen vanuit het basisonderwijs naar het secundair onderwijs, en aan het watervalfenomeen. Zowel leerkrachten van het basisonderwijs als van het ASO kennen het technisch en beroepsonderwijs vaak onvoldoende. Daardoor zijn ze ook niet geneigd dit aan hun leerlingen voor te stellen of stellen ze het als een minderwaardig alternatief voor. Dat laatste zadelt ons met een fundamenteel probleem op.

Er is dus nog veel werk aan de winkel, zeker op het niveau van het basisonderwijs. De manier waarop we de leerlingen in dat niveau met technologie laten kennismaken, blijft ondermaats en niet kwaliteitsvol. De discussie over het al dan niet instandhouden van de brede eerste graad blijft aanhouden. Sommigen blijven pleiten voor een open eerste graad, anderen pleiten voor specialisatie vanaf het eerste jaar in het secundair onderwijs. Er zijn goede initiatieven opgestart die dat probleem aanpakken. Ik denk aan de inlevingsstages en de snuffelstages voor leerlingen van het zesde leerjaar. Men wordt dan een aantal dagen letterlijk ondergedompeld in een technische school.

Voorts is er de Koning Boudewijnstichting. Er waren voortrekkersscholen, er zijn nu ook voortrekkersbedrijven. De voortrekkersscholen bevinden zich in scholen die ook proeftuinen uitwerken, maar die niet allemaal Accent op Talent van de Koning Boudewijnstichting volgen. Het was oorspronkelijk de bedoeling om te komen tot een herwaardering van technische en technologische opleidingen.

De Koning Boudewijnstichting heeft ook aanbevelingen geformuleerd. Dat ging tamelijk ver tot en met een andere manier om het secundair onderwijs in te richten. Het kwam neer op anders kiezen, maar ook op anders leren en anders werken.

Mijn vraag is dan ook in welke mate nog met deze concrete aanbevelingen van de Koning Boudewijnstichting en van Accent op Talent rekening wordt gehouden. Ik heb onder meer in West-Vlaanderen

schitterende voorbeelden meegemaakt waar tussen VTI's en bedrijven soms hechte banden ontstonden. Het waren dikwijls de enige scholen die hun leerlingenbestand nog zagen stijgen. Dat had waarschijnlijk te maken met de grote mate van werkzekerheid die deze leerlingen werd geboden.

Het debat over het afschaffen van bepaalde onderwijsvormen is ook nog aan de gang. Het zou een goede stap kunnen zijn, zeker in het licht van de overwaardering van de ene onderwijsvorm en de onderwaardering van de andere. Sommige technische scholen houden bovendien onderbevolkte studierichtingen in stand met weinig aansluiting naar het bedrijfsleven omdat ze weinig interessant zijn. De vraag is of we niet moeten streven naar een juiste schaalgrootte. Ik denk aan de technische scholen en alle scholen die een sterke band met het bedrijfsleven in hun vaandel moeten voeren.

Het is een breed debat dat hier niet kan worden gevoerd, maar ik wilde de problemen even onder de aandacht brengen. Mijnheer de minister, welke initiatieven neemt u om het imagoprobleem van het technisch onderwijs te counteren? Welke opvolging wordt er gegeven aan Accent op Talent?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Het imagoprobleem van TSO en BSO en het probleem van het tekort aan leraren voor praktijkvakken is geen nieuw gegeven. Al in 2000 werd het beroep als een knelpuntvacature omschreven. De scholen signaleren ook al lang dat het problematisch wordt om leraren te vinden die technische vakken en praktijkvakken kunnen en/of willen geven.

De vorige onderwijsminister erkende het probleem en schreef hierover onder meer het volgende: 'Technisch en beroepssecundair onderwijs kampt inzake personeelsbeleid met een aantal organisatorische en inhoudelijke problemen waaronder de personeelstekorten, een zware belasting en zo meer.' Ondanks deze vaststelling die van 2000 dateert, blijft het probleem aan de orde.

Uit de studie van Stassen en Verhoeven die onlangs is verschenen, blijkt dat het tekort aan praktijkleraren momenteel zelfs prangend wordt. Nog volgens hen zou het volstaan om dit beroep met enkele ingrepen aantrekkelijker te maken. Hun oplossingen stemmen zeer nauw overeen met de opmerkingen van

de scholen en de praktijkleraren zelf. Zo moeten de praktijkleerkrachten nog altijd meer uren geven dan leerkrachten algemene vakken voor hetzelfde loon. Als zij willen instromen in het onderwijs na een aantal jaren in de privé-sector te hebben gewerkt, verliezen ze hun anciënniteit. Ze hebben vanuit de school weinig voeling met het echte werkveld. Ook daar heeft mevrouw Vanderpoorten naar verwezen. Ze moeten vaak met verouderd materiaal werken. De scholen lopen achter op de technologie van de bedrijven. Zeer vaak zijn de leerlingen niet echt gemotiveerd omdat ze via het watervalstelsel in dat type onderwijs terecht zijn gekomen. Deze aspecten zijn al lang gekend en werden hier al dikwijls aangehaald.

Mijnheer de minister, u beloofde in uw beleidsnota werk te maken van de herwaardering van TSO/BSO. Intussen zijn een aantal maatregelen genomen. Om het negatieve imago helemaal weg te werken, is echter meer nodig. Ik sluit mij op dit vlak graag expliciet aan bij de vraag van mevrouw Vanderpoorten. Uit de studie van de sociologen komt ook naar voren dat niet alleen aan het imago moet worden gewerkt, er moeten ook leerkrachten worden gevonden.

Welke beleidsmaatregelen zult u nemen om ervoor te zorgen dat er de komende jaren voldoende leerkrachten voor praktijkvakken zijn? Zult u de aanbevelingen van de sociologen volgen, of voorziet u in andere maatregelen om leerkrachten aan te trekken?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister, mijn vraag versterkt alleen maar de twee vorige. Uw regering hecht terecht veel belang aan het technisch en beroepsonderwijs. Dat gebeurt mee in opvolging van de voorstellen van de Koning Boudewijnstichting Accent op Talent. In het regeerakkoord kon men het volgende lezen: ‘We voorzien in bijkomende middelen in het technisch en beroepsonderwijs en in betere mogelijkheden om de machineparken in samenwerking met bedrijven geregeld te vernieuwen.’

Om kwaliteitsvol technisch en beroepsonderwijs te kunnen aanbieden zijn verschillende elementen belangrijk. Ik denk onder meer aan de schoolinfrastructuur, aan voldoende werkingsmiddelen, aan de mensen die er les geven maar ook aan de maatschappelijke waardering ten aanzien van het technisch en beroepsonderwijs.

Voor de schoolinfrastructuur heeft de regering al een grootscheepse inhaaloperatie aangekondigd. Voor

het nijverheids- en technisch onderwijs is in bijkomende werkingsmiddelen voorzien. Het blijft echter problematisch om bekwame en gemotiveerde mensen te vinden die in het technisch en beroepsonderwijs willen en kunnen functioneren, en ook het imago van dit onderwijstype blijft zorgen baren.

We hoorden naar aanleiding van een recente studie dat er een tekort aan leerkrachten technische vakken dreigt. Doordat de leerkrachten technische vakken en praktijkvakken zo schaars zijn, worden ook de criteria voor aanwerving versoepeld en wordt de lat onvermijdelijk lager gelegd. Dat kan een weerslag hebben op de kwaliteit van het onderwijs. Ook bedrijven hebben het moeilijk om technisch geschoolde mensen te vinden. Dat wijst er mee op dat het imago van het technisch en beroepsonderwijs nog altijd ongunstig is.

Mijnheer de minister, hoe wenst u het maatschappelijk draagvlak voor technisch en beroepsonderwijs te versterken? Welke maatregelen kunnen het dreigende tekort aan technische leerkrachten voorkomen? Is het niet zinvol om opnieuw een campagne op te starten voor de herwaardering van het technisch en beroepsonderwijs? Misschien moet die campagne bijna permanent worden gevoerd.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, de vragen zijn tweeledig. Het gaat over het imago van het technisch onderwijs en over het tekort aan praktijkleerkrachten en leerkrachten technische vakken.

Mijnheer de minister, ik ga ervan uit en hoop dat u dat element zult meenemen bij de lopende CAO-onderhandelingen. Er zijn elementen die de aantrekkingskracht kunnen vergroten, zodat mensen uit de industrie overstappen naar het technisch onderwijs. Het probleem is niet zozeer de waardering die deze mensen in het onderwijs zouden krijgen. Ik denk dat in het TSO of het BSO de praktijk- en technische leerkrachten meestal het meeste waardering krijgen van de leerlingen. Ook de voldoening is over het algemeen tamelijk groot. Andere economische en sociale elementen kunnen in de CAO worden opgenomen, zeker voor zij-instromers, om de aantrekkingskracht te vergroten.

Voor mensen die de stap willen zetten, is het imago van het technisch onderwijs belangrijk. Ik wil me gedeeltelijk aansluiten bij de vorige sprekers, maar ik wil wel de kanttekening plaatsen dat niet alleen

de minister van Onderwijs het imagoprobleem kan omkeren. Het is een veel breder maatschappelijk gegeven, waardoor het imago zo moeilijk omkeerbaar is in positieve zin.

We moeten ook zelf voorzichtig zijn met onze formuleringen. Vorige week las ik – naar aanleiding van de discussie over de toelating in de loop van het jaar van een leerling in een nieuwe studierichting in een andere school – formuleringen die toegeschreven werden aan mevrouw Van Hecke. Ik heb haar niet zelf op de radio gehoord, dus misschien heeft ze het niet op die manier geformuleerd, maar het kwam erop neer dat, als leerlingen het ASO niet aankunnen, ze geweigerd moeten kunnen worden, om ze door te sturen naar het TSO. Waar ben je dan mee bezig? In de slechte formulering wordt al een intellectuele of kenniswaardering ingesloten over deze richtingen.

We weten dat er zowel in het ASO als het TSO richtingen zijn die de verschillende talenten van de leerlingen aanspreken. We moeten er bij de formulering voor opletten dat we niet impliciet verwijzen naar een kennisniveau, een kennisverwerving of een meerwaarde. We moeten altijd ontzettend voorzichtig zijn met formuleringen en uitdrukkingen die we gebruiken, want daardoor versterken we, vanuit de onderwijswereld, een aantal ideeën die maatschappelijk aanwezig zijn.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister, misschien hebben we hier te maken hebben met een opleidingsprobleem, maar dat lijkt me niet het belangrijkste. Het is veeleer een zaak van maatschappelijke waardering, waarmee men al lang worstelt.

Ik mag het geen gevecht noemen, maar het gaat om het tegengesteld zijn van geestes- en handenarbeid, waaraan het statuut bij tewerkstelling is gekoppeld en het onderscheid tussen bediende en arbeider. Ik denk dat een maatschappelijk debat moet worden gevoerd, ook binnen de vakbonden, om daaraan iets te doen. Ik kan me niet indenken dat betere toestellen voor de scholen zullen zorgen voor een betere waardering.

Men moet beschikken over goed materiaal en over een goede infrastructuur, want daaraan is er vaak een tekort, maar een ander element is dat technische leerkrachten die uit het beroepsleven komen, niet altijd hun nuttige ervaring in anciënniteit kunnen omzetten. Er is dus ook een weddeprobleem.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik vind het moeilijk om te reageren op de interpellaties en de vraag om uitleg. De vraag is eigenlijk of ik geloof in de beleidsnota die ik heb geschreven en of ik die au sérieux neem. Het antwoord is ja. Drie kwart van mijn beleidsnota, waarover we vele uren gediscussieerd hebben, gaat hierover. Het is een zeer brede vraagstelling, dus ik twijfel tussen het korte antwoord dat ik het meen met de uitvoering van mijn beleidsnota en het uiteenzetten van heel de beleidsnota.

We hebben hier te maken met vicieuze cirkels. In dat geval moeten we op verschillende plaatsen de cirkelbeweging doorknippen. We moeten dus verschillende dingen tegelijk doen.

Mijnheer De Meyer, ik denk niet dat u het zo bedoelde, maar ik geloof niet echt in het lanceren van een campagne, als de vlag niet echt een andere lading dekt. Ik denk dat we aan de lading moeten werken, maar ik neem aan dat u het daarmee eens bent.

Mevrouw de voorzitter, een beetje in tegenstelling met wat u zegt, wil ik wijzen op het belang van de infrastructuur, van het schoolgebouw tot de uitrusting. U zegt dat dat alleen niet zal volstaan, maar het is wel een noodzakelijk ingrediënt. We doen nu een investering van 10 miljoen euro extra voor de uitrusting. Dat is niet zeer veel, maar ook niet bijzonder weinig. Met 10 miljoen euro kunnen we wel iets reëel doen. De middelen gaan selectief naar scholen die bezig zijn met industriële technieken.

Ik denk dat we dat moeten voortzetten. Ik heb op dit ogenblik geen concreet scenario in mijn hoofd, maar als er de volgende jaren budgettaire ruimte zou ontstaan, kunnen we extra impulsen voor de uitrusting van technische scholen en technische richtingen in beroepsscholen ondersteunen.

Dit jaar, ons basierend op het beleid van de voorbije jaren, investeren we in projecten van Regionale Technologische Centra. We steken er nu meer geld in en proberen er meer consistentie in te brengen. We proberen ook voor het hele Vlaamse land RTC's op te richten.

Mevrouw Vanderpoorten, een meer fundamentele kwestie die u hebt aangekaart, is het ontwikkelen van een leerlijn technologie, die start in het basisonderwijs en loopt over heel het secundair onderwijs. We hebben vandaag eindtermen per niveau, maar we hebben geen leerlijn waarbij alles vloeiend wordt

verbonden en de aandacht van de leerkrachten ook wordt toegespitst op uitkijken naar technologische talenten.

Vorige week was ik samen met minister Moerman te gast bij een heel mooi project in Leuven. IMEC ontvangt klassen van het zesde jaar van het basisonderwijs, als onderdeel van een project om technologie te leren kennen, maar ook om technologisch talent te leren zien. De leerlijn, die start in het basisonderwijs en doorloopt in het secundair onderwijs, is een belangrijke uitdaging.

Nogal wat proeftuinen, opgericht in het kader van Accent op Talent, verwijzen naar dergelijke thema's. Vanaf dit schooljaar lopen er 41 proeftuinen voor een periode van 3 jaar. De proeftuinen focussen onder meer op technologie en leren en werken. Ze moeten ook antwoorden geven op inhoudelijke onderwijskundige vragen. Hoe kunnen scholen met meer vrije ruimte in het lessenrooster talenten van leerlingen ontdekken en ontwikkelen? Hoe kunnen scholen samen met bedrijven het technisch- en beroepssecundair onderwijs op een moderne manier gestalten geven? Hoe kan meer ruimte voor technologie in lagere en secundaire scholen leerlingen een bredere algemene vorming bieden? Deze onderwijskundige vragen liggen voor in de proeftuinen.

Op basis van hetzelfde proeftuinendecreet loopt ook een tijdelijk project bedrijfsstages, waarbij we iets aantrekkelijk proberen te doen voor leerkrachten. We maken ze gemakkelijker vervangbaar, zodat ze stage kunnen lopen in een bedrijf.

Dat brengt me bij – wat ik denk de aanleiding voor de interpellaties en de vraag om uitleg – het onderzoek over het aanwerven van technische leerkrachten. Uit het onderzoek en uit de anekdotische rapportering in de pers over scholen die zeggen dat het bijzonder moeilijk is om technische leerkrachten te vinden, blijkt dat er een probleem is.

Als nuancering, maar niet als weerlegging, moet ik zeggen dat in de vervangingspool de vervangingen voor technische en praktische vakken behoorlijk goed werden ingevuld. Er waren voldoende leerkrachten die konden worden ingezet als er nood was aan vervanging voor technische en praktijkvakken.

De vervangingspool is afgeschaft. We proberen nu de leerkrachtendatabank verder op punt te stellen. We hebben dat beschouwd als een gedeeltelijk alternatief voor een deel van de taken van de vervangingspool.

Ik heb nog eens nagevraagd wat we uit de leerkrachtendatabank kunnen leren over de beschikbaarheid van leraren praktische en technische vakken. Er zijn mensen beschikbaar, dus ik wil het idee dat niemand beschikbaar is toch nuanceren. We hebben ongetwijfeld nog werk te verrichten, want anders zouden er geen klachten van scholen komen en zou ook het rapport van de twee wetenschappers niet op het probleem wijzen.

We komen dan tot voorstellen om instappen in het beroep aantrekkelijker te maken. In het overleg met de vakbonden en de inrichtende machten over een nieuwe CAO komen een aantal thema's aan bod. Het gaat dan over de zij-instroom en de afweging van de prestatieregeling voor praktijkvakken versus technische vakken. Dat zijn geen eenvoudige kwesties. Het louter toepassen van de prestatieregeling van praktijkvakken op technische vakken is een zeer grote budgettaire inspanning.

Voor zij-instromers is vandaag de regeling voor mensen met praktijk- en technische vakken al gunstiger dan voor mensen die andere vakken geven, want ze kunnen 10 jaar anciënniteit meenemen. Dat verruimen, is ook niet goedkoop. Het is dus ook een probleem van het vastleggen van de prioriteiten.

De thema's komen aan bod tijdens het CAO-overleg. Ik zal er dan ook niet veel meer over zeggen, want ik ga ervan uit dat ik niet te veel commentaar mag geven bij de thema's die voorliggen bij het CAO-overleg.

Er is natuurlijk ook het bredere vraagstuk over keuze en oriëntering. Daar worstelen we allemaal een beetje mee. Daarnaast is er het nog bredere vraagstuk over de maatschappelijke waardering voor het technische, het technologische en de vaardigheden. Die waardering is, ook in mijn ogen, te laag.

De vraag rijst of we iets moeten doen aan de structuur van ons onderwijs. Ik denk dat we ook aan de structuur zullen moeten werken. Ik heb dat niet voor heel binnenkort in mijn agenda staan. Ik ben niet van plan om op zeer korte termijn voorstellen te doen over een algemene hervorming van de structuur van het onderwijs, want ik wil zeer omzichtig te werk gaan. Ik denk wel dat we het in de loop van de legislatuur op de agenda moeten zetten, met kleine of grote ingrepen, want de vraag rijst of de structuur van het onderwijs, de manier waarop we de onderwijsvormen hebben opgebouwd en de inhoud nog adequaat zijn. Mevrouw de voorzitter, het gaat hier

dus om een gevoelige en belangrijke problematiek, maar ik wil niet improviseren.

Nadat we vele jaren een beetje lippendienst hebben bewezen aan het belang van het technisch en beroeps-onderwijs en aan het belang van het technologische, moeten we nu een aantal duidelijke daden stellen. We moeten prioriteiten stellen, maar we moeten ook, voorzichtig maar vastberaden, komen tot visieontwikkeling. Voorzichtig, want ik wil niet improviseren, maar ook vastberaden, want ik beschouw het als iets waarop ik aan het einde van de legislatuur moet worden afgerekend.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de minister, u hebt zelf gesproken over de maatschappelijke waardering. Ik heb verwezen naar Accent op Talent, omdat het de bedoeling was om het probleem in een bredere maatschappelijke context te bekijken. De commissie die in dat kader aan het werk werd gezet, kwam vrij spoedig tot de conclusie, zoals in het voorwoord van haar boekje staat: 'dat de onderwaardering van het technisch en beroepsonderwijs niet binnen de bestaande beschotten in het secundair onderwijs kan worden opgelost en zelfs niet binnen het secundair onderwijs in zijn geheel.'

Het vraagt veel denkwerk en moedige stappen om vooruitgang te boeken, zonder alles overhoop te zetten, want dat werkt natuurlijk ook niet.

Accent op Talent situeert zich nu helemaal binnen de proeftuinen, dus uit Accent op Talent zijn een aantal proeftuinen voortgekomen?

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Vanderpoorten, 16 proeftuinen werden door u opgestart. We hebben er 25 bijkomende geselecteerd. Samen zijn dat 41 projecten, die zich allemaal situeren binnen het proeftuinendecreet.

Ook de voortrekkersbedrijven mogen we zeker niet verwaarlozen, want ook hieruit moeten we zaken leren.

Ik was bijzonder positief verrast door en onder de indruk van wat ik gezien heb in Leuven. De man die het project van IMEC leidt, heeft ook een belangrijke rol gespeeld bij het tot stand komen van een rapport over de proeftuinen in de voortrekkersbedrijven, over het afstemmen van vorming op de noodzakelijke technische vaardigheden.

Ik heb de indruk dat ondertussen in Vlaanderen, mede dankzij Accent op Talent, een aantal mensen netwerken en nadenken en tot goede inzichten en creatieve ideeën komen. Het pakket dat we in Leuven hebben bekeken, gaat nu naar enkele tientallen scholen. Er lopen ook proeftuinen over hoe daarmee moet worden omgegaan.

Persoonlijk ga ik ervan uit dat we binnen twee jaar moeten kunnen beslissen dat deze zaken veralgemeend moeten worden. Het gaat dus wel vooruit.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, als ik het goed heb begrepen, situeren de meeste maatregelen voor de herwaardering zich binnen de proeftuinen. De maatregelen voor de leerkrachten zullen gekaderd worden binnen de CAO. Dat is een ruwe schets.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is een te korte samenvatting, maar dat zijn inderdaad twee belangrijke sferen waarin we werken.

Mevrouw An Michiels: Voor het brede maatschappelijke debat zullen we iets meer moeten doen. Enkel met de proeftuinen en de CAO zullen we er niet komen.

Mijnheer de minister, u hebt gezegd dat u niet graag het woord campagne in de mond neemt, maar misschien moet worden overwogen om een derde pijler op te starten, om – naast de twee andere zaken die heel belangrijk zijn voor het onderwijs zelf – de herwaardering op te nemen in het maatschappelijk debat.

Minister Frank Vandenbroucke: Er is een mooi Engels gezegde in de reclamewereld dat luidt: 'Show, don't tell'. Doe het, toon het, in plaats van het voortdurend te vertellen. Dat geldt voor publiciteit maar ook hier. We moeten dingen doen met het technisch en beroepsonderwijs en er telkens onze waardering bij uitdrukken. We moeten realiteiten veranderen vooraleer we een imagocampagne gaan voeren en het gaan vertellen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de voorzitter, wat betreft de waardering voor TSO en BSO heeft de heer Sannen gelijk dat zoiets niet alleen afhankelijk is van de minister van Onderwijs maar van een veel ruimer maatschappelijk debat. Ik denk dat de voorzitter van

de commissie volledig gelijk heeft als ze zegt dat de opdeling die wordt gemaakt in de samenleving tussen arbeider en bediende, een veel grotere rol speelt dan we allemaal denken. Misschien moeten we daar in een ruimer debat durven over nadenken. Deze link wordt trouwens ook gelegd in Accent op Talent.

Mijnheer de minister, ik ben tevreden dat u even verwijst naar de uitrustingsstoelagen. Ik herinner me de periode dat ik zelf directeur was van een technische school, namelijk in de periode 1979-1992. Het instrument genereerde op dat ogenblik bijzonder belangrijke middelen voor grote investeringen. Sindsdien is dat systematisch afgebouwd. Het zou goed zijn mocht in deze legislatuur, mede ten gevolge van de regeerverklaring die het ernstig meent met TSO en BSO, dit instrument opnieuw ten volle kunnen worden ingezet.

U verwees naar het debat over de CAO. Dat moeten we hier niet meer voeren, maar het is wel een opportuniteit die zich nu aandient. Mocht voor dit specifieke probleem geen oplossing meer worden gevonden, zou dit jammer genoeg een kans zijn die we laten voorbijgaan.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door mevrouw Michiels en door mevrouw Vanderpoorten werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toegang van een academische bachelor tot het leraarsambt

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, in 1999 tekende de Vlaamse onderwijsminister de Bolognaverklaring en engageerde zich daarmee tot het nastreven van een grotere vergelijkbaarheid en afstemming van de systemen van

hoger onderwijs in Europa. De bedoeling is om tegen 2010 een transparant stelsel van vergelijkbare kwalificaties en graden, en een structuur van het hoger onderwijs bestaande uit twee cycli te ontwikkelen. Daarbij neemt de eerste cyclus ten minste drie jaar in beslag en waarborgt de behaalde graad een relevante kwalificatie op de Europese arbeidsmarkt.

Naar aanleiding van de Bolognaverklaring onderging het Vlaamse hogeronderwijslandschap een grondige hervorming. De basis van deze hervorming ligt in het zogenaamde structuurdecreet dat onder meer de structuur en graden van bachelor en master heeft ingevoerd ter vervanging van de voorheen bestaande driedelige structuur en diploma's van gegradueerde, kandidaat of licentiaat.

De nieuwe bacheloropleidingen zijn ofwel professioneel gericht ofwel academisch gericht. In de praktijk betekent dit dat de afgestudeerden van een professioneel gerichte bacheloropleiding in hoofdzaak onmiddellijk in de beroepswereld terechtkomen, terwijl de afgestudeerden van de academisch gerichte bacheloropleiding voornamelijk zullen verder studeren in een masteropleiding. Uit buitenlandse ervaringen weten we dat ook in doorstroomcurricula studenten in periodes van hoogconjunctuur steeds meer gebruik maken van de mogelijkheid om na een eerste kwalificatie de arbeidsmarkt te betreden. We willen dit niet promoten.

De eerste Vlaamse bachelordiploma's werden in september 2005 in Hasselt uitgereikt. Het gaat om 29 bachelors in de informatica en 48 bachelors in de biomedische wetenschappen. Dankzij het unieke samenwerkingsverband van de Universiteit Hasselt en de Universiteit Maastricht in Vlaanderen, dat de voorbije jaren duidelijk gestalte kreeg in de transnationale Universiteit Limburg, startte de Limburgse campus reeds in het academiejaar 2002-2003 met de invoering van de bachelor-masterstructuur, afgekort BA/MA. De Universiteit Hasselt volgde immers de Nederlandse timing en loopt bijgevolg 2 jaar voor op de andere Vlaamse universiteiten.

Eén van de bezitters van de academische bachelor in de informatica heeft ook al gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zich met deze kwalificatie tot de arbeidsmarkt te wenden, meer bepaald de onderwijsarbeidsmarkt. Dit is wellicht een ongewone keuze maar, naar nu blijkt dat het eigenlijk ook een onmogelijke keuze is. Ook al volgt hij inmiddels een opleiding voor een getuigschrift van pedagogische

bekwaamheid, toch kan hij daarmee tot ieders verbazing geen wiskunde geven in het secundair onderwijs. De academische bachelor komt immers niet voor op de lijst van de bekwaamheidsbewijzen voor het vak wiskunde in het secundair onderwijs, noch bij de vereiste bekwaamheidsbewijzen, noch bij de voldoende geachte en zelfs niet bij de andere bekwaamheidsbewijzen.

Een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs is één van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een vaste benoeming en een verloning volgens de normale barema's. Met een 'ander bekwaamheidsbewijs' mag men wel lesgeven, maar is de aanstelling beperkt in de tijd, kan men niet vast benoemd worden en ontvangt men een lagere wedde. Het spreekt voor zich dat een job als leraar in de eerste graad van het secundair onderwijs in de eerste plaats is weggelegd voor een 'geaggregeerde voor het secundair onderwijs - groep 1', het vroegere regentaat en toekomstige professionele bachelor in onderwijs. Iemand met dat diploma heeft immers gedurende zijn opleiding reeds een combinatie van degelijke vakinhoudelijke en pedagogisch-didactische voorbereiding op een job als leraar in het onderwijs gekregen.

Wie een ander diploma van het niveau basisopleiding hoger onderwijs, van 2 cycli, namelijk hoger onderwijs lange type of universitair onderwijs, of van 1 cyclus, namelijk hoger onderwijs korte type, heeft behaald, wordt als voldoende bekwaam geacht om in aanmerking te komen voor een loopbaan in het secundair onderwijs mits hij uiteraard ook een bewijs van pedagogische bekwaamheid kan voorleggen. Om het vak wiskunde te geven moet men in elk geval minstens over een diploma hoger onderwijs van het korte type beschikken.

De lijst van de bekwaamheidsbewijzen werd nog niet aangepast aan de benamingen van de BA/MA-structuur. De omzendbrief van 17 augustus 2005 betreffende de bekwaamheidsbewijzen en ambtshalve concordantie in het gewoon secundair onderwijs vanaf 1 september 2005, bevat wel al de eerste richtlijnen voor de bepaling van de onderwijsbevoegdheid na de BA/MA-hervorming. Wanneer het over de uitsluitende vermelding van de nieuwe benamingen op een diploma gaat, hebben die richtlijnen het echter alleen over de professionele bachelor of de master. De academische bachelor wordt niet vermeld. Blijkbaar wordt de academische bachelor voor de beroepsbekwaamheid in het onderwijs gelijkgesteld met een kandidaatsdiploma.

In het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juni 1989 betreffende de bekwaamheidsbewijzen, de

weddenschalen, het prestatiestelsel en de bezoldigingsregeling in het secundair onderwijs, wordt een kandidaatsdiploma als een basisdiploma beschouwd dat is gelijkgesteld met een diploma van minstens hoger secundair onderwijs. Dat is dus niet voldoende om wiskunde in het secundair onderwijs te geven, ook al heeft men met goed gevolg een academische bacheloropleiding in de informatica van 180 studiepunten doorlopen.

Het komt wellicht niet veel voor dat een pas afgestudeerde academische bachelor besluit om meteen naar het onderwijs te stappen. Voor wie die stap toch wil zetten, komt het onbegrijpelijk over dat de Vlaamse overheid enerzijds een academische bachelor toegang geeft tot de arbeidsmarkt en anderzijds niet toelaat dat deze bachelor, in tegenstelling tot een professionele bachelor van een niet-onderwijsgerichte opleiding, een functie in het secundair onderwijs kan uitoefenen. Aangezien een academische bachelor van 180 studiepunten door de onderwijsoverheid als een kandidaatsdiploma wordt beschouwd, lijkt het alsof hij voor de onderwijsarbeidsmarkt minder waard is dan een professionele bachelor van een niet-onderwijsgerichte opleiding die nochtans evenveel studiepunten bedraagt.

Mijnheer de minister, waarom is de academische bachelor niet opgenomen in de voorlopige richtlijnen betreffende de bekwaamheidsbewijzen van de omzendbrief van 17 augustus 2005? Vindt u het logisch dat een academische bachelor minder onderwijsbevoegdheden krijgt dan een professionele bachelor van een niet-onderwijsgerichte opleiding? Zo nee, hoe en wanneer kan dit volgens de minister opgelost worden?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, bij de laatste wijziging van het besluit op de bekwaamheidsbewijzen van 1989, die dateert van 23 september 2005, werd de professionele bachelor als voldoende geacht bekwaamheidsbewijs opgenomen in de 1e en 2e graad secundair onderwijs. De master werd opgenomen in de 2e en 3e graad secundair onderwijs, eveneens als voldoende geacht bekwaamheidsbewijs. Op die manier werd op een technische wijze een reglementaire grond gecreëerd om de houders van deze diploma's aan te stellen en te bezoldigen.

In een volgende fase, waaraan een meer principieel debat zal moeten voorafgaan, moet dan worden

bepaald voor welke vakken zij een vereist bekwaamheidsbewijs hebben. De academische bachelor werd, zoals u zelf opmerkt, nog niet opgenomen, omdat ook dat een principieel debat vergt.

De toegang van een academische bachelor tot het lerarenberoep vormt sinds lang een punt van discussie. De meningen zijn daarover in het verleden verdeeld geweest, ook bij de beleidsverantwoordelijken. In de conceptnota over de hervorming van de lerarenopleiding heb ik mijn visie gegeven. Die is verder uitgewerkt in het voorontwerp van decreet betreffende de hervorming van de lerarenopleiding, dat de Vlaamse Regering recent heeft goedgekeurd.

In het algemeen vind ik dat er met dit decreet voldoende toegangen zullen zijn tot het lerarenberoep. Er is al een opleiding op het niveau van bachelor, namelijk de professioneel gerichte bachelor aan de hogescholen. Op masterniveau kan men een aansluitende of ingebouwde lerarenopleiding volgen.

De professionele bachelorlerarenopleiding en de masters die een specifieke lerarenopleiding volgen, zullen de belangrijkste types leerkrachten uitmaken. Beide hebben nu reeds hun eigen bekwaamheidsbewijzen, niveau van verloning, enzovoort.

Het lijkt me niet raadzaam om nog een derde categorie van leraar te introduceren met een eigen verloningsniveau en een eigen onderwijsbevoegdheid. Professionele bachelors zijn, met hun geïntegreerd concept van vakinhoudelijke en pedagogisch-didactische vorming, goed opgeleid. Hetzelfde geldt voor de masters. Ik deel de mening van velen, waaronder de universiteiten, dat het in het belang van de kwaliteit van ons onderwijs is dat masters die een specifieke lerarenopleiding gevolgd hebben, in het lerarenberoep aanwezig zijn. Indien het Vlaamse onderwijs haar hoge kwaliteit wil behouden en in internationaal toonaangevend onderzoek even goede resultaten wil blijven voorleggen als bijvoorbeeld in het laatste PISA-onderzoek, is het noodzakelijk dat we in het secundair onderwijs leerkrachten hebben die op gebied van vakkennis een masterniveau halen. Zij hebben immers geproefd van wetenschappelijk onderzoek en kunnen de onderzoekserichtheid in de laatste jaren van het secundair onderwijs inbrengen. Er kan absoluut geen sprake zijn van verdringing van masters in het secundair onderwijs. Het zou verkeerd zijn een beleid te voeren dat, gewild of ongewild, een nieuw type leraar introduceert.

Het structuurdecreet voorziet in de lijn van de Bologna-verklaring inderdaad in de mogelijkheid van

uitstroom naar de arbeidsmarkt voor de academische bachelor. Het is aan elk afnemend beroepenveld om zelf uit te maken of aan dat kwalificatieniveau ook een beroepstoegang moet worden toegekend. Er is dus geen tegenstrijdigheid in het onderwijsbeleid, omdat dit enerzijds vertrekt van onderwijs als producerend veld van kwalificaties en anderzijds als afnemend veld van gekwalificeerde beroepsbeoefenaars.

Zoals ik daarnet al zei, moet het debat over de juiste plaats van de academische bachelorgraad in de bekwaamheidsbewijzen voor het onderwijs nog worden gevoerd. Dit is ook een thema in de recent opgestarte CAO-onderhandelingen, waar bekwaamheidsbewijzen naast andere inhoudelijke thema's op het vlak van loopbaanbeleid in onderwijs op de agenda staan. De academische bachelor met een pedagogisch bekwaamheidsbewijs eenzelfde niveau van onderwijsbevoegdheid toekennen als een professionele bachelor van een niet-onderwijsgerichte opleiding, is een van de mogelijkheden die ik daarbij in overweging wil nemen. Maar, zoals ik al zei, zijn daar ook argumenten tegen. Het risico bestaat dat deze beroepstoegang de positie van de onderwijsgerichte professionele bachelors zou bedreigen, terwijl deze wel degelijk specifiek voor het onderwijsberoep zijn opgeleid.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik vraag hier niet om een nieuwe categorie naast de bestaande te creëren. Ik vraag gewoon dat een academische bachelor op dezelfde manier wordt behandeld als een professionele bachelor. Iemand die de graad academische bachelor informatica heeft afgelegd en in het lager onderwijs wiskunde wil geven, mag dat niet. Iemand die professioneel bachelor is, mag dat wel. Met een diploma kleuterleidster mag dat ook. Een diploma maatschappelijk assistent wordt voldoende gevonden om wiskunde te geven in de lagere graad van het secundair onderwijs, maar iemand met een academische bachelorgraad komt niet in aanmerking om in datzelfde onderwijs wiskunde te geven. Dat krijg ik aan niemand uitgelegd.

Minister Frank Vandenbroucke: U gaat er wat snel overheen. Ik heb gezegd dat daarover wordt gediscussieerd. Voorts wil ik niet dat door neveneffecten een verdringing optreedt van de mastertitel en de professionele onderwijsgerichte bachelor. We moeten ervan uitgaan dat iemand met een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs rechten kan ontwikkelen zoals iemand met het vereiste bekwaamheidsbewijs. Dat zijn geen afzonderlijke segmenten. U moet opletten

en alle consequenties in rekening brengen. Ik wil dus niet over één nacht ijs gaan.

De heer Ludo Sannen: Welke consequentie neemt u als u een kleuterleidster wiskunde laat geven in het basis- en lager secundair onderwijs? Die persoon bouwt ook rechten op.

Minister Frank Vandenbroucke: De vraag is of we dat moeten uitbreiden met de categorie academische bachelor. Dat weet ik zomaar niet.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik denk dat dit behoort tot de discussie over de lerarenopleiding waarop we binnenkort dieper zullen ingaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de rijopleidingen in het secundair onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: In 2002 werd de vakoverschrijdende eindterm Verkeerseducatie voor de derde graad secundair onderwijs goedgekeurd. Daarbij geldt het principe dat leerlingen kennis verwerven die moet volstaan als voorbereiding voor het theoretische rijexamen categorie B. Uit vorige besprekingen hier heb ik goed begrepen dat deze eindterm redelijk vaag is gehouden omdat het niet de bedoeling was om de theoretische rijlessen op school te geven, maar wel om verkeersopvoeding tot de derde graad van het secundair onderwijs door te trekken en de houding van de jongeren in het verkeer meer te vormen.

Op dit moment zijn de scholen – en vooral dan de leraren van het zesde jaar, volop op zoek naar de gepaste invulling van de eindterm. Ik merk dat zij daarvoor vaak externe partners zoeken. Het kan de vorm aannemen van een project, het kan ook tijdens de middaguren gebeuren. Ook in de vrije ruimte worden initiatieven genomen. Het is positief dat hiervoor externen worden aangetrokken. Dat kan gaan van politiemensen tot rij scholen uit de buurt of didactisch materiaal. Het is altijd goed om zich te baseren op experts om de leerlingen de informatie en de vorming te geven die ze nodig hebben.

Eind december 2005 communiceerde uw federale collega minister Landuyt over de nieuwe manier waarop de kandidaat-chauffeur vanaf 1 september 2006 een rijbewijs kan halen. Er zijn veel bedenkingen gemaakt over die wet en de bepalingen zelf, maar daar ga ik nu niet verder op in. Dat doet ook niet ter zake. Het is federale materie.

Volgens een Belga-persbericht van begin januari 2006 neemt de Vlaamse Automobilistenbond het initiatief om de rijopleiding, zoals ze is uitgewerkt door de federale overheid, te gaan uitleggen in de scholen. Zo stond te lezen: 'De VAB voorziet in toelichting over de vernieuwingen bij het theoretisch rijexamen en de verschillende opleidingsmogelijkheden ter voorbereiding van het praktisch rijexamen.' Die informatieronde zou zijn begonnen vanaf 1 februari bij de leerlingen van het vijfde en zesde jaar secundair onderwijs. Op zich is dit een goed initiatief. Het is heel positief dat er verduidelijkingen komen. In de media is er heel wat te doen geweest over de rijopleiding. Het is dus goed dat jongeren weten wat hun te wachten staat en waaraan ze moeten voldoen om een rijbewijs te behalen.

Toch moeten we daarbij een bedenking maken, mijnheer de minister. Daarom richtte ik mijn vraag aan u. De VAB is niet alleen een consumentenorganisatie die de belangen van automobilisten verdedigt, maar ook een organisatie die zelf opleidingen organiseert, als ik het goed begrijp, en dus betrokken partij. Er zou dus sprake kunnen zijn van oneerlijke concurrentie tegenover andere opleidingsverstrekkers.

Mijnheer de minister, bent u van mening dat dit kan? Ziet u daarin een probleem? Misschien vind u het beter dat verschillende organisaties aan bod komen. Geloof u in de objectiviteit van die voorlichting, of moeten er vragen bij worden gesteld? Ik weet dat, mochten er daadwerkelijk vragen rijzen bij een school, er een klacht kan worden ingediend bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur, die daarover zal oordelen. Toch wilde ik ook graag uw mening kennen.

In de context van de vakoverschrijdende eindtermen verkeerseducatie die ik net heb geschetst, rijst de vraag of u vandaag een zicht hebt op de invulling van die eindtermen. Vorig jaar heb ik die vraag al gesteld. Ondertussen is het een jaar later. U zult daar wellicht niet veel concreets over kunnen zeggen, maar we moeten de rol van de privé-partners en de kosten die daarbij eventueel worden gemaakt door de scholen toch mee in rekening brengen bij een eva-

luatie van de realisatie van de vakoverschrijdende eindtermen in het onderwijs.

De school heeft de moeilijke taak een evenwicht te vinden tussen het doel en de weg daarheen. In uw antwoord op mijn vraag van februari vorig jaar stelde u nog niet goed te weten wat nu het beste beleid zou zijn vanuit Onderwijs. U kondigde toen aan overleg te zullen plegen met minister Landuyt en met Vlaams minister Van Brempt, die bevoegd is voor Mobiliteit. Heeft dat overleg ondertussen plaatsgevonden? Is daaruit een resultaat voortgevloeid? Hebt u in de loop der maanden nieuwe inzichten verworven?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn, in uw schriftelijke versie hebt u één expliciete vraag gesteld. De andere vragen voegt u er nu aan toe. Ik weet niet of het gebruikelijk is dat men tijdens de vergadering nog vragen kan toevoegen. Daarmee wil ik niet bedoelen dat er geen discussie kan zijn wat dit betreft, maar het lijkt me gebruikelijk dat men de vragen meteen stelt in de geschreven versie.

De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Ik wil het debat wat stof geven. Als ik het goed begrijp, mevrouw Poleyn, suggereert u namens CD&V dat het theoretische rijexamen op zich in het secundair onderwijs moet worden afgenomen, of dat de mogelijkheid daartoe moet worden gecreëerd, al dan niet via een privé-partner. Er zou dus gebruik kunnen worden gemaakt van de expertise die vandaag aanwezig is in de rij scholen. Dit is een erg interessant, maar ook een erg moeilijk debat. Moet ik uw suggestieve vraag niet zo interpreteren?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn, misschien kunt u uw positie verduidelijken.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijn standpunt is zeker niet dat ik ervoor pleit het theoretische deel van het rijonderricht volledig op school te laten plaatsvinden. Er is echter een eindterm, en de leerkrachten moeten die op de ene of de andere wijze waarmaken. Het kan niet anders dan dat ze extern gaan zoeken naar materiaal en partners. Zo komt de politie in de eerste graad fietscontroles doen en geeft eventueel nog wat extra, relevante uitleg. Misschien kan de wijze waarop men zich als automobilist in het verkeer gedraagt zo aan bod komen. Er is natuurlijk enerzijds het standpunt en anderzijds de praktijk. Ik zou echter niet willen dat scholen zich verplicht zien

om een beroep te doen op commerciële rij scholen en andere dergelijke actoren uit de buurt, om dat doel te bereiken. Daarom wilde ik dit koppelen aan deze vraag.

De voorzitter: Enerzijds gaat het dus over het rijgedrag, anderzijds over de rijopleiding.

Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik beperk me toch tot het onderwerp van de schriftelijke versie. Dat is eigenlijk een algemeen onderwerp. Het gaat hier niet specifiek over rijopleidingen, maar wel over commerciële reclame in secundaire scholen.

De onderwijsregelgeving bepaalt dat scholen kunnen werken met sponsoring en reclame mogen toelaten. De decreetgever heeft echter een aantal grenzen vastgelegd en reclame in bepaalde gevallen beperkt of uitgesloten. De onderwijsregelgeving bepaalt met betrekking tot reclameboodschappen dat schoolbesturen verplicht zijn om de leermiddelen vrij te houden van teksten en beelden voor reclame.

Met leermiddelen is datgene bedoeld dat bij leren en opvoeden wordt gebruikt in het noodzakelijke onderwijsprogramma, zoals boeken, geografische kaarten, tijdschriften, agenda's, foto's, folders, brochures, enzovoort, en het didactisch materiaal, zoals onder meer film, computer, video en audio. Elke reclame in teksten of foto's bij leermiddelen in het noodzakelijke onderwijsprogramma die bepaalde bedrijven, producten of merken rechtstreeks of onrechtstreeks onder de aandacht brengt of dit suggereert, is in strijd met het decretale verbod op reclameboodschappen. Wat in ruime zin tot de leermiddelen behoort, moet dus volledig vrij blijven van reclameboodschappen.

Hierbij kan ik enkel opmerken dat het VAB-project zich situeert buiten de leermiddelen. De onderwijsregelgeving voorziet wel in een uitzondering op het verbod op reclameboodschappen, indien de reclame louter op iets attendeert, dus enkel een sponsorvermelding is. Er mag een sponsorvermelding zijn bij alle onderwijsactiviteiten in het secundair onderwijs. Het gaat hier daadwerkelijk over een onderwijsactiviteit waarvoor sponsorvermelding toegestaan is.

De onderwijsregelgeving bepaalt dat sponsorvermelding kennelijk verenigbaar is met de pedagogische

en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school. De school mag haar objectiviteit en onafhankelijkheid echter niet in het gedrang brengen. Om te oordelen of een bepaald optreden van een school al dan niet in strijd is met de decretale regelgeving over reclame, is de Commissie Zorgvuldig Bestuur geïnstalleerd. Die heeft beslissingsbevoegdheid gekregen over de toepassing van de principes van zorgvuldig bestuur. Het is aan de hand van een vraag of een klacht door een belanghebbende dat de commissie zal oordelen of het VAB-project toelaatbaar is.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de minister, ik begrijp natuurlijk dat u alleen antwoord geeft op de vraag die ik heb gesteld. Die commissie bestaat inderdaad. We zullen moeten zien of er klachten komen.

Toch wil ik nog even vragen of u zich herinnert contact te hebben opgenomen met uw collega-ministers, zoals aangekondigd. U hoeft er niet op in te gaan, maar ik zou willen weten of ik terzake nog eens een vraag moet stellen.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik denk dat u nog eens een vraag zult moeten stellen.

De voorzitter: Er zal inderdaad nog een vraag nodig zijn over die eindtermen.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toepassing van een schoolreglement op leraren

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb een heel concrete vraag over een schoolreglement.

In de neutraliteitsverklaring van het gemeenschapsonderwijs staat het volgende: 'Degenen die betrokken zijn bij de ontwikkelingsbegeleiding gaan de problemen in verband met de filosofische, ideologische en godsdienstige overtuigingen van de mens

niet uit de weg. Indien de opvoedings- of onderwijssituatie daartoe aanleiding geeft, kunnen zij vrij hun persoonlijk engagement doen kennen, maar op bedachtzame wijze. Alle uitdrukkingen of overwegingen die voor andersdenkenden kwetsend kunnen overkomen, worden vermeden. De waarden die met de uiteengezette feiten verband houden, worden eerlijk en dus open behandeld.

De bij de ontwikkelingsbegeleiding betrokken personen nemen alvast iedere gelegenheid te baat om de leerlingen en cursisten de ideologische, culturele, religieuze, filosofische en ethische waarden bij te brengen die een pluralistische samenleving in het algemeen kenmerken, zoals daar zijn: eerbied voor de rechten van de mens, inzet voor het algemene welzijn, solidariteit, verdediging van de democratie, eerbied voor minderheden en actieve verdraagzaamheid. De vrijheid van uitdrukking en het persoonlijke engagement maken inherent deel uit van het pedagogisch project van het gemeenschapsonderwijs.'

Wat evenzeer geldt, is dat tegen die achtergrond in een schoolreglement voor leerlingen regels kunnen worden afgesproken na intern overleg, bijvoorbeeld over kledingvoorschriften. De lokale situatie is inderdaad de beste raadgever bij het beoordelen wat terzake wel of niet zinvol kan worden opgelegd of verboden. Is het mogelijk dat in een schoolreglement ook bepalingen worden opgenomen met betrekking tot leerkrachten, of kan dat enkel met betrekking tot leerlingen? Of kunnen bepalingen die binnen het onderwijs van toepassing zijn voor leerkrachten worden opgenomen in een ander soort reglement? Kan dat in het bijzonder voor de leraren die de levensbeschouwelijke vakken geven binnen het gemeenschapsonderwijs? Mogen zij in het gemeenschapsonderwijs zichtbaar zijn in hun eigen lessen én daarbuiten, gelet op de positief opgevatte neutraliteitsgedachte?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijn partij is van mening dat mensen die een openbare dienst verlenen strikt neutraal moeten zijn. Volgens ons kan het dus niet dat er zichtbare tekens van partijdigheid zijn. Natuurlijk laten we de lessen levensbeschouwelijke vakken buiten beschouwing. Politieke partijdigheid mag uiteraard nooit zichtbaar zijn binnen de school.

Mijnheer de minister, u herinnert zich wellicht wel dat ik daarover vorig jaar een interpellatie heb gehouden. Die ging dan veeleer over het reglement

voor leerlingen. Ik ben zeer benieuwd naar het antwoord op de vragen van mevrouw Helsen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, het schoolreglement is enkel van toepassing op leerlingen en niet op leerkrachten. Artikel 61 van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs, bijvoorbeeld, stelt dat elke inrichtende macht voor elke van haar onderwijsinstellingen een schoolreglement maakt, waarin de rechten en plichten van elke leerling worden vastgelegd.

De plichtenleer, zoals vastgelegd in de decreten betreffende de rechtspositie, bevat een aantal deontologische regels, die personeelsleden en dus ook leraren moeten naleven. Het schoolbestuur of de inrichtende macht kan deze regels expliciteren in een eigen reglement, bestemd voor de personeelsleden, al dan niet in combinatie met het wettelijk voorziene arbeidsreglement.

Mevrouw Helsen, u verwijst naar het gemeenschapsonderwijs, en daarom citeer ik artikel 6 van het decreet betreffende de rechtspositie: 'De personeelsleden moeten het belang behartigen van het gemeenschapsonderwijs en van de instelling waarin zij tewerkgesteld zijn, naast het behartigen van de belangen van de leerlingen, de cursisten en consultants.' Artikel 7 stelt: 'De personeelsleden vervullen de taken die hen worden opgedragen, inclusief die welke bij dienstorder worden opgelegd.' Zij moeten, aldus artikel 8, zich in hun dienstbetrekkingen en in hun omgang met de leerlingen, de ouders van de leerlingen en het bredere publiek op een correcte wijze gedragen. Ze dienen alles te vermijden wat het vertrouwen van het publiek kan schaden of afbreuk kan doen aan de eer of de waardigheid van hun functie in het onderwijs. Artikel 9 stelt dat de personeelsleden in de uitoefening van hun ambt de – overigens door de Grondwet in artikel 24, paragraaf 1, derde lid opgelegde – neutraliteit in acht moeten nemen en aan het pedagogisch project van het gemeenschapsonderwijs gestalte moeten geven.

Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het gemeenschapsonderwijs in zijn pedagogisch project heeft gekozen voor een positieve definitie van het begrip 'neutraliteit'. In plaats van de diverse levensbeschouwelijke en politieke verschillen op een negatieve wijze

te negeren, wil het gemeenschapsonderwijs deze diversiteit op een positieve wijze tegemoet treden. Actief pluralisme, zo stelt het gemeenschapsonderwijs, maakt van de school 'een ethische ruimte, waarbinnen alle leerlingen kunnen leren wat vrijheid, een kritische geest en maatschappelijke verantwoordelijkheidszin inhouden'. Wel mogen de personeelsleden hun gezag uiteraard niet aanwenden voor politieke of commerciële doeleinden, net zo min als voor de werving voor de ene of andere levensbeschouwing.

Elk personeelslid tekent bij de eerste indiensttreding het pedagogisch project en de gehechtheids- en de neutraliteitsverklaring van het gemeenschapsonderwijs. Artikel 14 van het decreet betreffende de rechtspositie bepaalt dat. In toepassing van artikel 24, paragraaf 2 van de Grondwet organiseren sinds 1989 in Vlaanderen de minister bevoegd voor Onderwijs en het departement Onderwijs niet langer rechtstreeks onderwijs. Het zijn de bestuursorganen van het gemeenschapsonderwijs die, zo stelt het bijzonder decreet, met uitsluiting van om het even welke andere instantie, optreden als inrichtende macht voor de onderwijsinstellingen van de Vlaamse Gemeenschap. Voor de personeelsleden van de gesubsidieerde inrichtende machten, gelden vanuit hun decreet rechtspositie analoge regels.

Het departement Onderwijs respecteert dan ook, zoals overigens ook voor het gesubsidieerd onderwijs, de autonomie van de werkgever bij het door hem gevoerde personeelsbeleid. Dat geldt dus ook voor eventuele kledingvoorschriften voor onderwijzend personeel. In geschillen tussen werknemer en werkgever komt het departement Onderwijs dan ook niet tussenbeide. Elk personeelslid heeft overigens voldoende interne en externe beroepsmogelijkheden ten aanzien van beslissingen van de bestuursorganen van het gemeenschapsonderwijs. Deze beslissingen moeten, omdat het een openbare dienst betreft, nadrukkelijk gemotiveerd en openbaar zijn. Uiteindelijk kan een personeelslid zich wenden tot de administratieve rechter, de Raad van State.

De levensbeschouwelijke vakken onderscheiden zich – ook binnen een project dat een bewuste keuze maakt voor positieve neutraliteit – van de andere vakken door een zeer specifiek engagement voor de levensbeschouwelijke identiteit. Dit engagement wordt aan de ouders of de meerderjarige leerlingen gevraagd. Zij kiezen in volle onafhankelijkheid voor een levensbeschouwelijke cursus. Dit engagement is uiteraard ook aanwezig bij de leraren zelf. Daarom

worden ze in eerste instantie voorgedragen door de vereniging of de instantie die verantwoordelijk is voor de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken.

De richtlijnen met betrekking tot de organisatie van deze levensbeschouwelijke vakken erkennen dit engagement onder meer door te stellen dat deze lessen ‘in een eigen levensbeschouwelijk vaklokaal gegeven worden, waar het levensbeschouwelijke teken/zinnebeeld of symbool permanent wordt aangebracht’. Dat was een citaat uit de omzendbrief GD/2002/05 over de onderwijsinspectie op de erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer. Hoewel er vanuit het departement geen specifieke kledingvoorschriften worden opgelegd aan de leraren levensbeschouwelijke vakken, kan uit de voorschriften met betrekking tot de inrichting van het vaklokaal voor de levensbeschouwelijke vakken worden afgeleid dat het recht op eerbiediging van religieuze voorschriften ook op het gebied van kleding binnen de eigenlijke lessen levensbeschouwelijke vakken moet worden gerespecteerd.

De leerkrachten levensbeschouwelijke vakken – zij het op voordracht van de levensbeschouwelijke instantie – worden aangesteld, benoemd en ontslagen door de bestuursorganen van het gemeenschapsonderwijs, die juridisch gesproken hun werkgever zijn. Specifiek voor de godsdienstleerkrachten en de leermeesters en leraars niet-confessionele zedenleer, stelt artikel 9 van het decreet rechtspositie gemeenschapsonderwijs dan ook dat ze moeten meewerken aan de verwezenlijking van het pedagogisch project van het gemeenschapsonderwijs en het schoolwerkplan. Als personeelsleden van een openbare onderwijsinstelling moeten ook de levensbeschouwelijke leerkrachten zich aan de regels van de plichtenleer onderwerpen.

Het gemeenschapsonderwijs is van mening dat in openbare scholen een aantal principes gelden die de openbaarheid kenmerken. Zo impliceert de scheiding van kerk en staat de afwezigheid van religieuze symbolen aan de kant van de onderwijsverstrekker. Het gemeenschapsonderwijs verwijst hierbij naar het arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 29 juni 2004 in de zaak Leyla Sahin versus Turkije. Centraal in de redenering van het Hof staat het principe van de ‘margin of appreciation’. Het hof wil aan de 45 lidstaten van de Raad van Europa geen uniform model opleggen inzake de verhouding tussen Kerk en Staat.

Door religieuze symbolen te weren, wordt het onderscheid tussen de schoolparticipanten weggenomen en tevens alle druk om zich te conformeren aan een meerderheid, waardoor ze vrij worden om religieuze overtuigingen te belijden. Op basis van deze redenering concludeert het gemeenschapsonderwijs dat, afhankelijk van de specifieke schoolsituatie in het schoolwerkplan of pedagogisch project, kan worden bepaald in welke mate leraren van de levensbeschouwelijke vakken al dan niet buiten hun specifieke vaklokalen drager kunnen zijn van religieuze symbolen. Een aantal scholengroepen die, samen met de Centrale Raad, de inrichtende macht van het gemeenschapsonderwijs uitmaken, hebben dan ook instructies terzake opgelegd aan hun personeelsleden, inclusief de leerkrachten levensbeschouwelijke vakken.

Tot daar mijn uiteenzetting over de feitelijke situatie, meer bepaald de rol van de inrichtende macht en de rol van de minister. Het is niet de minister die het gemeenschapsonderwijs organiseert. Ik neem in deze dan ook geen beslissingen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de intentieverklaring ‘De evolutie van de economische beroepen’ en de gevolgen ervan voor de afgestudeerden accountant en belastingconsulent

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, de federale ministers van Middenstand en van Economie, Sabine Laruelle en Marc Verwilghen, hebben op 16 januari 2006 samen met de drie beroepsinstituten van boekhouders en fiscalisten, van accountants en belastingconsulenten en van bedrijfsrevisoren de intentieverklaring ‘De evolutie van de economische beroepen’ ondertekend om de organisatie van de beroepen te verbeteren. Het gaat dan over de stage, de vorming, de plichtenleer en de organisatie van de beroepsvennootschap.

De intentieverklaring regelt ook de toegang tot het beroep. De toegang tot de beroepen van accountant

en belastingconsulent zou voortaan beperkt blijven tot masters. Bachelors zouden in de toekomst dus uitgesloten zijn. Ook afgestudeerden zouden een aanvraag moeten indienen om hun beroep verder te mogen uitoefenen, zelfs al beschikken zij over het nodige masterdiploma. Die regeling gaat in tegen een KB over onder meer het toelatingsexamen, dat enkele jaren geleden van kracht werd. Daarover is destijds uitgebreid overleg gepleegd met de onderwijssector.

De hogescholen en hun studenten worden benadeeld door die intentieverklaring wanneer de afgestudeerden hun geplande beroepen niet kunnen uitoefenen. Uit de slagingspercentages van het toelatingsexamen tot de stage ‘accountant en belastingconsulent’ blijkt nochtans niet dat de opleidingen in deze hogescholen niet zouden voldoen. Zo’n 80 tot 90 percent van de studenten slaagt voor het toelatingsexamen.

De organisatie van beroepen is een federale bevoegdheid. Onderwijs en Werk zijn Vlaamse bevoegdheden. De bevoegdheidsverdeling brengt een aantal moeilijkheden mee, maar die zouden beter moeten worden opgevangen. Een betere afstemming tussen de beleidsniveaus is dan ook nodig.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van de intentieverklaring en de gevolgen daarvan voor de studenten en de afgestudeerden indien deze verklaring wordt omgezet in wetgeving? Minister Verwilghen heeft aangekondigd dat hij dat binnen het jaar zou willen doorvoeren. Was u betrokken bij de opmaak van de intentieverklaring? Bent u daarover geconsulteerd? Gaat u akkoord met de intentieverklaring? Welke initiatieven zult u nemen indien u het niet eens bent met de intentieverklaring?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Sannen, zoals u in uw inleiding al aangaf, is de organisatie van de meeste gereguleerde beroepen een bevoegdheid van de federale overheid. Krachtens de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen kan zij regels bepalen inzake de toegang tot bepaalde beroepen, algemene regels of bekwaamheidseisen stellen in verband met de uitoefening van sommige beroepen en bepaalde beroepstitels beschermen.

In dit concrete geval behoort het tot de gezamenlijke bevoegdheid van de federale ministers van Midden-

stand en Economie om de reglementering vast te stellen in verband met het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en belastingconsulent.

Dit belet echter niet, zoals u zelf al aangaf, dat beslissingen over deze zaken een serieuze impact kunnen hebben op de organisatie van het onderwijs, om het dan nog niet te hebben over de latere beroepsmogelijkheden van de huidige studenten of de waardering van de diploma’s van de afgestudeerden. Precies daarom kwam bijvoorbeeld het KB van 2003 over het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent, pas na uitvoerig overleg en een akkoord met de Vlaamse Hogescholenraad tot stand. De toen bereikte consensus toont aan dat het, ondanks de institutionele ordening van ons land, best mogelijk is om tot onderlinge afstemming en een voor alle betrokken partijen aanvaardbaar resultaat te komen.

Ik betreur het dan ook dat deze werkwijze om een of andere reden niet opportuun geacht werd bij de totstandkoming van de intentieverklaring. Hoewel deze wel degelijk belangrijke implicaties voor het onderwijs, de studenten en de afgestudeerden bevat, werden de hogescholen noch het departement Onderwijs bij de opmaak van de intentieverklaring betrokken.

Ik heb pas een exemplaar van de tekst van de verklaring ontvangen na de officiële bekendmaking ervan. Dat gebeurde overigens via de Vlhora. Ik heb de bevoegde ministers Laruelle en Verwilghen dan gevraagd om spoedig overleg te plegen over de implicaties van deze intentieverklaring, die gelukkig ‘slechts’ het statuut van een intentieverklaring heeft en nog niet in nieuwe regelgeving is omgezet. Government by announcement kan soms een goede zaak zijn. Ik zal er bovendien op aandringen om bij dat overleg ook de hogescholen te betrekken.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord waarbij ik me overigens volledig aansluit. Ik ga ervan uit dat het uw intentie is om de belangen van de hogescholen en de studenten te verdedigen tijdens het overleg.

De voorzitter: Het incident is gesloten

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de vaststelling van de pensioenrechten voor het personeel van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) behorende tot het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Het CLB-decreet van 1 december 1998 omvat het statuut van mensen die enerzijds vanuit het gemeenschapsonderwijs en anderzijds vanuit het gesubsidieerd officieel centrum of het gesubsidieerd vrij centrum afkomstig zijn.

Vanaf 1 september 2000 hebben de personeelsleden van het vroegere MST en PMS het CLB-statuuut bekomen. De rechten van die personeelsleden werden door het overdrachtsbesluit van 1 december 1998 vastgelegd. We gaan er dan ook van uit dat de dienstanciënniteit van mensen die vroeger prestaties hebben geleverd voor MST en PMS, wordt overgenomen en dat daarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van hun statuut in de nieuwe CLB's.

Nu blijkt dat de personeelsleden die afkomstig zijn uit een vrij gesubsidieerd centrum niet dezelfde pensioenrechten krijgen als hun collega's uit de andere centra. Bij de overgang naar het CLB ontvingen de personeelsleden uit de vrije gesubsidieerde centra MST nochtans uittreksels over de vaststelling van hun wedde. Daaruit blijkt dat zij behoren tot het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, net zoals hun collega's van het PMS. Toch worden de door hen bij het MST bewezen prestaties niet in aanmerking genomen voor de vaststelling van het pensioen verbonden aan het CLB-statuuut.

Mijnheer de minister, klopt deze vaststelling? Dat is toch in strijd met artikel 188 van het decreet van 1 december 1998 waarin letterlijk staat dat in de overdrachtsregeling de personeelsleden van de PMS-centra en de MST-equipen op een gelijke wijze dienen te worden behandeld. Waarom komen de bij het MST bewezen prestaties van personeelsleden niet in aanmerking voor de berekening van de pensioenrechten? Waarom is dit wel gebeurd voor de collega's uit het PMS en niet voor de personeelsleden van het MST? Wat zult u ondernemen om die ongelijkheid weg te werken?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Het overdrachtsbesluit van 4 februari 2000 kent de personeelsleden van de gesubsidieerde centra een overdrachtsanciënniteit toe die gelijk is aan de volledige maanden tewerkstelling in een PMS-centrum of in een MST-equipe. Op die manier werden de MST-personeelsleden gelijkgesteld met vastbenoemde PMS-personeelsleden voor wat de overdrachtsanciënniteit betreft. Deze anciënniteit mag echter niet verward worden met het begrip dienstanciënniteit van het decreet rechtspositie waaronder de CLB-personeelsleden ressorteren.

Het besluit van 7 september 2001 van de Vlaamse Regering houdende diverse bepalingen met betrekking tot de personeelsleden van de CLB's is nog een stap verder gegaan en neemt alle dienstanciënniteit van de personeelsleden over, zodat de MST-diensten wel als dienstanciënniteit kunnen worden erkend.

Ik wil in eerst instantie opmerken dat de pensioenproblematiek een federale materie is. Mijnheer Laurys, u weet dat ook zeer goed, want u hebt op 26 april 2001 aan mijn voorganger al een vraag gesteld over het probleem dat u me vandaag voorlegt.

De personeelsleden uit het PMS die werden opgenomen in de CLB's zijn steeds aan het decreet rechtspositie onderworpen geweest waardoor hun dienstanciënniteit, verworven als PMS-personeelslid, wel in aanmerking komt voor de opening van het recht op een rustpensioen ten laste van de Schatkist. Men kan dan ook niet zeggen dat zij een voorkeursbehandeling hebben gekregen.

De vroegere PMS-, thans CLB-personeelsleden, zijn voor de pensioenreglementering sedert de PMS-wet van 1 april 1960, gelijkgeschakeld met de openbare ambtenaren en vallen om die reden onder de algemene pensioenregeling voor het openbaar ambt. Hun pensioen wordt nog steeds berekend op basis van de normale berekeningswijze, met name 1/60sten, waarvoor de onderwijsgeveenden een specifieke regeling geldt met een basistantième van 1/55.

Ook op een ander punt worden de CLB-personeelsleden als ambtenaren beschouwd. Het overige onderwijspersoneel moet pas op pensioen gaan op 31 augustus van het schooljaar waarin ze 65 zijn geworden. De CLB-personeelsleden worden de eerste dag van de maand volgend op hun 65e verjaardag ambts halve op pensioen gesteld.

De diensten die de CLB-personeelsleden hebben gepresteerd als lid van een MST-equipe voor 1 sep-

tember 2000 vallen, in tegenstelling tot het vroegere PMS-personeel onder de wet op de arbeidsovereenkomsten van 3 juli 1978. Hun privaatrechtelijke werkgevers hebben onder dat regime opdrachten gedaan en komen niet in aanmerking voor de opening van het recht op een rustpensioen ten laste van de Schatkist. Als werknemers van de privé-sector hebben ze daar pensioenrechten opgebouwd. Dit is op zich, ook in het onderwijs, niet zo uitzonderlijk. Alle personeelsleden die in hun loopbaan van de privé-sector overstappen naar het onderwijs, worden daar eveneens mee geconfronteerd.

Zoals mijn voorganger op 23 oktober 2003 heeft meegedeeld, werd op 4 juni 2002 door de administratie van het departement Onderwijs en met de Administratie der Pensioenen een overleg georganiseerd, waarin expliciet bevestigd werd dat de diensten gepresteerd in een privaatrechtelijk MST niet meetellen voor het pensioen, noch voor het recht om het rustpensioen te openen, noch voor de berekening.

Wat de voorwaarden betreft om te kunnen toetreden tot het stelsel van de volledige terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen, wordt op een aantal vlakken verwezen naar de federale regelgeving, zoals de voorwaarde ‘ten minste 20 dienstjaren tellen, die in aanmerking komen voor de opening van het recht op een rustpensioen ten laste van de Schatkist’.

Door de inschakeling van de MST-personeelsleden in de CLB's – en dus in het decreet rechtspositie – hebben de betrokken personeelsleden het gevoel een ongelijke behandeling te krijgen in vergelijking met hun collega's die altijd aan de PMS-regelgeving onderworpen waren. Strikt genomen ligt de verklaring echter in het feit dat deze personeelsleden tot en met 31 augustus 2000 hebben gewerkt onder een ander, privaatrechtelijk arbeidsregime, met alle voor- en nadelen van dien. Mijn administratie bereidt momenteel wel een dossier voor met het oog op een bijkomend overleg met de Administratie der Pensioenen over deze kwestie.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Deze vraag werd uitdrukkelijk gesteld omdat collega Greta D'Hondt op het federale niveau een gelijkaardige vraag stelt aan de minister van Pensioenen. We wilden eerst uw standpunt ken-

nen vooraleer de vraag opnieuw in het federale parlement wordt gesteld.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Joris Vandenbroucke tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de door de VVS uitgevoerde evaluatie van het participatiedecreet

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, in maart 2004 werd het decreet over – onder meer – de participatie in het hoger onderwijs van kracht. Het staat bekend als het participatiedecreet. Studentenvertegenwoordigers spraken van ‘een mijlpaal in de geschiedenis van de studentenparticipatie’. Er werd een kader gecreëerd waarin alle instellingen hoger onderwijs een studentenparticipatie moeten organiseren.

Eind 2005 hield de Vlaamse Vereniging van Studenten een tussentijdse maar grondige evaluatie van dit decreet. Dat is misschien een beetje vroeg maar het laat ons toe een en ander bij te sturen. Uit de uitgebreide bevraging kwamen een aantal knelpunten naar voren.

Een eerste belangrijk knelpunt betreft het feit dat de instellingen de mogelijkheid wordt geboden zelf een keuze te maken tussen twee modellen van participatie. Bij het model van medezeggenschap zijn geen stemgerechtigde studenten in een bestuursorgaan aanwezig en wordt participatie beperkt tot overleg en beraadslaging. Bij het model medebestuur bezetten studentenvertegenwoordigers minstens 10 procent van de zitjes in de bestuursorganen. Momenteel zouden reeds 65 procent van de instellingen voor dit laatste gekozen hebben, al wordt dat medebeheer soms minimalistisch geïnterpreteerd en wordt het de facto een vorm van medezeggenschap. Medebeheer blijkt overigens gemakkelijker ingang te vinden in de publiekrechtelijke instellingen.

Mijnheer de minister, een volwaardige democratisering van het onderwijs is niet mogelijk zonder een volwaardige vorm van studentenparticipatie. Het

pleidooi van de VVS en veel studentenvertegenwoordigers om het medebeheer als enig model naar voren te schuiven, zoals dat trouwens in de Franse Gemeenschap het geval is, lijkt bijgevolg niet onlogisch en is evenmin in tegenspraak met de vrijheid van vereniging en van onderwijs. In een arrest van 1 maart 2005 heeft het Arbitragehof geoordeeld dat de verplichting om studenten op te nemen in de beslissingsorganen van de vrije instellingen weliswaar een inmenging is in de vrijheid van vereniging, maar dan wel een inmenging die de bescherming beoogt van de rechten van de student. Een vertegenwoordiging van 20 percent zoals is opgelegd door de Franse Gemeenschap is geen buitensporige of onevenredige inmenging. Dat zegt het Arbitragehof.

Een tweede knelpunt betreft de procedurele minimumvereisten waaraan moet worden voldaan. Een aantal instellingen beschikt nog niet over een participatiereglement, er zijn er zelfs die geen verkiezingsreglement hebben. Bovendien waarschuwt de VVS dat een verkiezingsprocedure op papier niet noodzakelijk betekent dat alles goed verloopt in de praktijk. De VVS pleit voor meer controle.

Ook de 10 percent opkomstplicht bij verkiezingen baart zorgen. Als die niet wordt gehaald, worden een aantal inspraakrechten van de studentenraad immers opgeschort. Er wordt dan ook gepleit voor een tweede verkiezingsronde wanneer de 10 percent niet bereikt wordt. De studentenraden willen heel graag hun verantwoordelijkheid opnemen om studenten ertoe aan te zetten om te gaan stemmen. Ze willen hen informeren over het belang van het aanduiden van vertegenwoordigers, maar ze hebben daarvoor niet genoeg middelen.

Dat brengt me bij het derde pijnpunt. Om van een krachtige studentenparticipatie werk te kunnen maken zou iedere studentenraad over hetzelfde minimum aan ondersteuning moeten kunnen beschikken. In het decreet wordt gesproken over 'de nodige ondersteuning'. Wat is nodig en wat niet? Dat is een interpreteerbaar gegeven zoals blijkt uit de praktijk. Het opnemen van concrete minimumeisen lijkt me een redelijke vraag van de VVS.

Ten slotte is het erg moeilijk om de participatie op associatieniveau te verwezenlijken. Blijkbaar staat men hier nog niet zo ver. Een evaluatie van de toepasbaarheid van dit punt is essentieel volgens de VVS.

Mijnheer de minister, in de pers hebt u zelf een uitgebreide evaluatie aangekondigd. Misschien is het nut-

tig om de tussentijdse evaluatie van de VVS door te nemen.

Bent u van mening dat de keuze tussen de twee participatiemodellen moet gehandhaafd blijven?

Ziet u mogelijkheden om het verloop van de verkiezingen beter te laten controleren? Zo ja, hoe en door wie? In welke mate denkt u dat een tweede verkiezingsronde een uitkomst kan bieden voor de lage opkomst? Ziet u initiatieven mogelijk om studenten nog meer te informeren over de werking van studentenraden en nog meer te mobiliseren om te gaan stemmen? Bij wie ligt hiervoor de verantwoordelijkheid volgens u?

In hoeverre lijkt het u noodzakelijk het decreet aan te passen door er duidelijk geformuleerde minimumeisen op het vlak van ondersteuning in op te nemen?

Bent u het eens met de VVS dat een bijsturing noodzakelijk is om participatie op associatieniveau te kunnen realiseren? Wat is de timing van de evaluatie van het participatiedecreet die u momenteel voorbereidt? Op welke manier zal dit onderzoek plaatsvinden?

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de minister, ik ben blij dat ik voor een heel groot deel de heer Joris Vandenbroucke kan volgen als hij het heeft over de participatie. Ik denk dat de VVS daarover ook een rondvraag heeft georganiseerd. Ik beschouw dat niet als een evaluatie. In het decreet is daarvoor een periode ingeschreven. We kunnen ons afvragen of die periode van 5 jaar te lang is. Eigenlijk interesseert het me niet zozeer over welk participatiemodel het gaat. Essentieel bij de bespreking van het decreet was dat instellingen daarvoor een intern proces ontwikkelen. Dat is veel belangrijker dan op een bepaald ogenblik droogweg vaststellingen doen. Dat is niet evident.

Het decreet dateert van 2004. Door iedereen worden nu voorzichtige stappen gezet. Ik ben verheugd dat een aantal instellingen waarvan we het niet hadden verwacht, er toch voor kiezen een bepaald participatiemodel op te zetten. Dat gebeurt met vallen en opstaan, wat geen slechte zaak is.

Ik sluit me graag aan bij de vragen van de heer Vandenbroucke. Ik heb wel een paar persoonlijke bedenkingen. Ik heb altijd een beetje schrik als er wordt gesproken over controle. Destijds werd het begrip 'nodige ondersteuning' vrij vaag gelaten.

Vooraf voor de instellingen van het hoger onderwijs is de autonomie een niet onbelangrijk aspect. We hebben toen getracht een omschrijving te geven. Het is niet zo gemakkelijk te bepalen wat 'nodige ondersteuning' inhoudt.

Ik ben ook geen voorstander van het Noorse model. Daar zijn studentenvertegenwoordigers fulltime bezig met hun job. Dat was bij hen die 'nodige ondersteuning'. Daar gingen ze zeer ver in. Dat betekent dat iemand gedurende 1 jaar zijn of haar studies opzij zet omdat het door hen een belangrijke taak wordt gevonden. Dat is een zeer extreem voorbeeld. Ik stel wel voor iets sneller te evalueren dan na 5 jaar. Dat zou na 3 jaar kunnen gebeuren.

Mijnheer de minister, ik ondersteun sterk de vraag over de 10-percentregeling en de tweede ronde. Studenten mobiliseren, informeren zonder de 'nodige ondersteuning' is niet zo evident. Als de regel ook in de tweede ronde wordt gehandhaafd, krijgen potentieel gemotiveerde studenten de kans om in te stappen in een of ander participatief model.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, het is goed om ook de stem van de studenten te horen, zelfs al gaat het om een bevraging van hun vertegenwoordigers en de studentencoaches, en niet rechtstreeks van de studenten zelf. Uit de evaluatie leer ik dat de implementatie van de nieuwe regelgeving inzake participatie van studenten vrij goed en correct verlopen is, al zijn er wel nog lacunes. Er kan uiteraard geen enkele discussie zijn over het feit dat de instellingen het participatiedecreet moeten uitvoeren en toepassen. Ze moeten ook de tekortkomingen wegwerken.

Dat er verschillen zijn tussen de instellingen, lijkt me vrij normaal. Ze kennen ook een verschillende traditie op het vlak van studentenparticipatie. De publiekrechtelijke instellingen en sommige privaatrechtelijke instellingen zoals de VUB kennen bijvoorbeeld al jaren het model van medebestuur. Voor andere instellingen was participatie een volledig nieuw gegeven.

Mijnheer Vandenbroucke, ik heb het er moeilijk mee om het decreet, dat bij wijze van spreken pas gisteren is ingevoerd, nu al te wijzigen door de keuzemogelijkheid te schrappen en één participatiemodel op te leggen. Wat dat betreft, sluit ik me aan bij wat de

heer Van Baelen heeft gezegd. We mogen niet louter de nadruk leggen op het model. In mijn ogen is niet zozeer de structuur van belang, als wel het daadwerkelijk kunnen participeren. Het kan best zijn dat het ene model zich daar beter toe leent dan het andere. Maar 1 jaar werking lijkt me bijzonder kort om daaruit nu al conclusies te trekken.

De verkiezingsprocedures moeten voldoen aan de decretale voorschriften. Dat betekent onder meer dat de verkiezingen moeten lopen over ten minste 2 dagen en dat ze geheim moeten zijn. Uit de VVS-evaluatie blijkt dat er op dit vlak nog wat haperingen zijn geweest. Die moeten worden rechtgezet. Ik zal dat zelf ook laten opvolgen via de regeringscommissarissen.

Ik twijfel aan het nut van een tweede verkiezingsronde als de deelname aan de verkiezingen onder de kritische drempel van 10 percent lag. Ik zou de studentenvertegenwoordigers en de VVS willen aanraden kritisch te reflecteren over mogelijke oorzaken van een zeer lage deelname. Het komt in de eerste plaats toch de studentenbeweging zelf toe om haar achterban blijvend warm te maken voor haar activiteiten. Deze sensibilisering zal alleen maar aanslaan als de studenten het gevoel hebben dat hun stem mee vertolkt wordt door hun vertegenwoordigers.

Onrechtstreeks draagt echter ook het instellingsbestuur hiervoor verantwoordelijkheid. Als de participatie in de praktijk weinig om het lijf heeft, kan ik me voorstellen dat studenten weinig heil zien in het kiezen van studentenvertegenwoordigers. In die zin kan een lage opkomst ook een signaal voor het instellingsbestuur zijn.

Zoals eerder al gezegd, vind ik het op dit moment wat voorbarig om het decreet al aan te passen. Ik kan me voorstellen dat het voor iedereen nog wat zoeken is, dat zowel de instellingen als de studenten al doende moeten leren. Ik betwijfel of er een passe-partout van algemene eisen voor ondersteuning bestaat. Het lijkt me zeer waarschijnlijk dat veel afhangt van de specifieke situatie in elke instelling afzonderlijk.

Bij de evaluatie van de participatie van studenten op het niveau van de associatie moeten we rekening houden met het feit dat de associatiestructuren nog volop in ontwikkeling zijn. De associaties kunnen niet terugvallen op tradities. Ook zijn de bevoegdheden van de associaties om bindende beslissingen met betrekking tot de organisatie van het onderwijs te

nemen, voorlopig nog zeer beperkt. Dat belet niet dat het participatiedecreet van toepassing is op de associaties. Het hoort volgens mij aan de associaties toe om de concepten en begrippen van het decreet te vertalen in een associatiecontext. Op dit moment is het concept 'participatiecommissie' op associatieniveau niet invulbaar. Dat komt misschien als associatiefaculteiten verantwoordelijkheid zouden krijgen voor de organisatie van het onderwijs.

Het decreet biedt een regelgevend kader dat voldoende ruim moet zijn om de praktijk van de verschillende contexten te kunnen vatten. De invulling ervan komt aan de instellingen en aan de studentenraden zelf toe. Het alternatief is een gedetailleerd regelgevend kader met voorschriften die alle mogelijke situaties regelen. Ik ben daarvan geen voorstander, want dit dreigt participatie tot een formaliteit, tot een verplicht nummertje te herleiden.

Het decreet schrijft voor dat de bepalingen over de studentenparticipatie vijfjaarlijks worden geëvalueerd door de regeringscommissarissen bij de universiteiten en de hogescholen. Het decreet schrijft ook voor dat de erkende studentenkoepels hun bevindingen aan de commissarissen kunnen bezorgen in functie van die evaluatie. De verenigde colleges van regeringscommissarissen hebben inmiddels een ontwerp van survey uitgewerkt met een uitgebreide set van evaluatievragen. Ze hebben dat overigens in overleg met onder andere de VVS gedaan. De bedoeling is om jaarlijks een dergelijke bevraging te houden, met het oog op het verzamelen van de gegevens voor hun evaluatierapport. Door een jaarlijkse bevraging kan de evolutie in de implementatie van het participatiedecreet beter in kaart worden gebracht. Het eerste evaluatierapport zal, zoals decretaal bepaald, tegen het einde van het academiejaar 2008-2009 klaar zijn.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Uiteraard begrijp ik de opmerkingen over het feit dat deze vraag wel zeer vroeg komt. Het decreet is pas in werking. Het kan echter nooit kwaad om de stem van de rechtstreeks betrokkenen te vertolken en na te gaan of er mogelijkheden zijn om tegemoet te komen aan hun eisen en bekommernissen. Uit uw antwoord heb ik begrepen dat u die voor een groot stuk deelt en dat ze ook aan bod zullen komen bij de evaluatie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
